

Sygn. akt I CSK 110/21

POSTANOWIENIE

Dnia 20 maja 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marcin Łochowski

w sprawie z powództwa W. N.

przeciwko P. S.A. w W.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 20 maja 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powódki

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 4 czerwca 2019 r., sygn. akt VI ACa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. nie obciąża powódki kosztami postępowania kasacyjnego;**
- 3. przyznaje radcy prawnemu P. H. od Skarbu Państwa - Sądowi Apelacyjnemu w (...) kwotę 7500 (siedem tysięcy pięćset) zł, powiększoną o podatek VAT, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu powódce w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Powódka wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z 4 czerwca 2019 r., zaskarżając ten w części, w jakiej oddalono apelację powódki. Skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w części, w jakiej rozstrzygnięto o roszczeniu wynagrodzenia za każdy rok bezumownego korzystania poczynwszy od 29 grudnia 1997 r. w kwocie 129 600 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wymagalności każdej rocznej raty i o uchylenie wyroku Sądu

Okręgowego w W. z 11 grudnia 2017 r. w tej samej części oraz uchylenie zaskarżonego wyroku i jego zmianę w części w jakiej oddalono apelację dotyczącą roszczenia o zwrot kwoty 62 027 zł za prace ratunkowe ław fundamentowych, ścian fundamentowych i podpiwniczenia budynku i zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki w całości kwoty 62 027 zł, ewentualnie, jeżeli Sąd uzna, że materiał dowodowy nie jest kompletny, o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w tej samej części zobowiązując sądy powszechne do rozpatrzenia roszczenia w oparciu o znajdujące zastosowanie przepisy prawa o ochronie środowiska.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca powołała się na oczywistą zasadność skargi oraz wystąpienie istotnego zagadnienia prawnego związanego ze stosowaniem art. 322 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 1219 ze zm., dalej: p.o.ś.) i art. 435 k.c. wymagające wyjaśnienia: Czy w sytuacji, gdy trigger odpowiedzialności cywilnej zanieczyszczającego środowisko był inny w stosunku do obecnego i poprzedniego właściciela nieruchomości zanieczyszczonej, tj. gdy zaniechanie zobowiązanego nie skutkowało jeszcze ujawnieniem szkody majątkowej w majątku poprzedniego właściciela nieruchomości, pomimo naruszenia przez zobowiązanego przepisów prawa o ochronie środowiska przez zobowiązanego, co wytwarzało stan zagrożenia, to czy kolejny właściciel, który poniósł szkodę, której wielkość zależała od czasu trwania stanu, w którym zanieczyszczający nie zabezpieczał powierzchni nieruchomości przed przelewaniem się ścieku z dołu urobkowego, może skutecznie domagać się odszkodowania za szkody wyrządzone skutkami zaniechania od dnia w którym miało po raz pierwszy miejsce zaniechanie zobowiązanego zanieczyszczającego, czy też dopiero od dnia, w którym nowy właściciel nabył dotkniętą zagrożeniem nieruchomość?

W odpowiedzi na skargę pozwany wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, względnie oddalenie skargi kasacyjnej w całości. Nadto, pozwany wniósł o zasądzenie od powódki na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania m.in., jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02 i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08).

Sformułowane przez skarżącą zagadnienie prawne nie czyni zadość tym wymaganiom. Przede wszystkim, przedstawione zagadnienie prawne nie ma charakteru uniwersalnego, wykraczającego poza sprawę, zakończoną zaskarżonym wyrokiem, a sprowadza się do zastosowania przepisu art. 322 p.o.ś. i art. 435 k.c. w konkretnym stanie faktycznym.

Skarżąca nie wykazała też, że skarga jest oczywiście uzasadniona. Skarga jest bowiem oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone nią orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01 i z 17 października 2001 r., I PKN 157/01). Skarżący powinien wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, widoczną *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu

Najwyższego z 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09). Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 maja 2010 r., V CSK 459/09).

Skarżąca twierdzi, że skarga jest oczywiście uzasadniona w odniesieniu do wszystkich roszczeń powódki, wskazując przy tym na te fakty, które - według powódki - zostały błędnie ustalone przez Sąd drugiej instancji oraz przedstawiając swoją interpretację określonych w skardze elementów stanu faktycznego. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zmierza więc w znacznej mierze do zakwestionowania dokonanej w sprawie oceny dowodów oraz poczynionych ustaleń faktycznych. Tymczasem, zawarty w art. 398³ § 3 k.p.c. zakaz oparcia skargi kasacyjnej na zarzutach dotyczących ustalenia faktów lub oceny dowodów oraz związanie Sądu Najwyższego ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia oznacza niedopuszczalność powoływania się przez skarżącego na wadliwość wyroku sądu drugiej instancji, polegającą na ustaleniu faktów lub niewłaściwie przeprowadzonej ocenie dowodów, również we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 15 października 2020 r., IV CSK 136/20). Już tylko z tego względu wywód dotyczący oczywistej zasadności skargi nie może być uznany za przekonujący.

Co więcej, łączenie przesłanki oczywistej zasadności skargi z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego jest wykluczone. Sąd Najwyższy wielokrotnie zwracał już uwagę, że jednoczesne uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania występującymi w sprawie wątpliwościami prawnymi (zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów) generalnie wyklucza przyjęcie, że skarga jest oczywiście uzasadniona. Nie jest możliwa sytuacja, w której wyrok jest oczywiście wadliwy, a jednocześnie w sprawie występuje tak poważna wątpliwość prawna, że wymaga interwencji i rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy (postanowienie Sądu Najwyższego z 26 listopada 2013 r., I UK 291/13). Co jest sporne nie może być przecież oczywiste (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 kwietnia 2014 r., V CSK 383/13).

Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz zgodnie z art. 102 k.p.c. nie obciążył powódki kosztami postępowania kasacyjnego. Ponadto Sąd Najwyższy na podstawie § 16 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 8 pkt 8 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 1715 ze zm.), a także § 2 pkt 8 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.) - mając na uwadze wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 23 kwietnia 2020 r., SK 66/19 - przyznał radcy prawnemu P. H. kwotę 7500 zł, powiększoną o podatek VAT, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym. Jednocześnie Sąd Najwyższy uznał, że brak było podstaw do podwyższenia stawki minimalnej do 150%.